

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих науковців
«СУЧАСНИЙ МАСОВОКОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР:
ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих науковців
«СУЧАСНИЙ МАСОВОКОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР:
ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ»

Суми, 23–24 травня 2024 р.

УДК 007 : 304 : 070

3641 **Збірник** наукових праць III Науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи». Суми : Сумський державний університет, 2024. 136 с.

До збірника увійшли наукові дослідження молодих науковців, аспірантів та студентів, учасників III Науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців. Дослідження пов'язані з комплексною програмою науково-дослідних робіт СумДУ, безпосередньо з науковим напрямом досліджень кафедри журналістики та філології у межах теми «Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи».

Для викладачів, учителів, науковців, аспірантів, докторантів, студентів та інших зацікавлених осіб.

3641 **Collection** of scientific works of the III Scientific and practical conference of students, postgraduates and young scientists «Contemporary mass communication space: history, realities, prospects». Sumy : Sumy State University, 2024. 136 p.

The collection includes scientific materials of young scientists, postgraduates and students, participants of the III Scientific and practical conference of students, postgraduates and young scientists. The studies are related to the comprehensive program of research works of Sumy State University, directly with the scientific direction of research of the department of journalism and philology within the framework of the topic «Contemporary mass communication space: history, realities, prospects».

For lecturers, teachers, scientists, graduate students, doctoral students, students and other interested persons.

РЕДКОЛЕГІЯ: *Володимир Садівничий*, д-р наук із соц. комунік., голова; *Ірина Жиленко*, д-р філол. наук, заст. голови; *Тетяна Ковальова*, канд. наук із соц. комунік.; *Інна Сипченко*, канд. наук із соц. комунік.; *Ярослав Яненко*, д-р наук із соц. комунік.

EDITORS: *Volodymyr Sadivnychy*, D. Sc. (Social Communications), head; *Iryna Zhylenko*, D. Sc. (Philology), deputy head; *Tetiana Kovalova*, PhD (Social Communications); *Inna Sypchenko*, PhD (Social Communications); *Yaroslav Yanenko*, D. Sc. (Social Communications).

*Матеріали друкуються за авторською редакцією.
The materials are printed in the author`s editorial office.*

© Автори наукових публікацій, 2024.
© Сумський державний університет, 2024.

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ РАНКОВОГО ШОУ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ: НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ «СНІДАНОК З 1+1»

Олександр Ковальов,

аспірант, Сумський державний університет

Анотація. Розглянуто специфіку функціонування редакції програми «Сніданок з 1+1» у період воєнного стану. Основна увага зосереджена на зміні робочих алгоритмів редакції, адаптації до умов воєнного стану, безпекових умовах та контентному наповненні програми.

Ключові слова: «Сніданок з 1+1», ранкова програма, адаптація, контент, воєнний стан.

WORK FEATURES OF THE MORNING SHOW IN THE CONDITIONS OF FULL-SCALE WAR: ON THE EXAMPLE OF THE «SNIDANOK WITH 1+1» PROGRAM

Oleksandr Kovalov,

PhD Student, Sumy State University

Abstract The specifics of functioning of the «Snidanok with 1+1» editorial office during the period of martial law were considered. The main attention is focused on changing the working algorithms of the editorial office, adaptation to the conditions of state of war, security conditions and content filling of the program.

Keywords: «Breakfast with 1+1», morning program, adaptation, content, martial law.

В умовах воєнного стану робота журналістів набуває особливого значення, оскільки інформація стає критично важливою для суспільства. Працівники медіа повинні забезпечувати населення своєчасними й точними даними, долаючи численні перешкоди та ризики, викликані війною. Аби покращити роботу в небезпечних умовах, науковці та самі ж журналісти, від початку збройної агресії Росії, створили низку рекомендацій і посібників, зокрема: «Посібник з безпеки для журналістів» [1], «Журналіст і (не) безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах» [2], «Журналістика і війна» [3], «Безпека журналіста під час роботи в зоні конфлікту» [4] тощо. Крім цього в умовах воєнного стану важливою складовою стало не тільки інформування суспільства, а і фіксування воєнних злочинів [5]. Зібрані дані від очевидців, зафіксовані на фото та відео наслідки обстрілів нерідко використовують в якості доказів у судах. Для збирання таких даних існують і спеціально створені ініціативи [6], які роблять процес більш структурованим і продуктивним. Для багатьох журналістів все це відомо починаючи з 2014 року. Проте, з початком повномасштабної війни, наслідки бойових дій стали відчутними по всій країні, особливо для Півночі, Сходу та Півдня України. Журналісти на цих територіях опинилися в окупації, або ж працювали у прифронтових зонах. Не став виключенням і Київ. Відтак працівники медіа були вимушені шукати нові підходи до роботи та перебудовувати робочий процес так, аби виходити в ефір та продовжувати інформувати людей під час воєнного стану. На нашу думку, опис процесу переформатування роботи медіа в умовах війни є дуже актуальним: він може стати дороговказом для інших журналістів та медіа з усього світу, які опинилися у подібній ситуації.

Мета дослідження – окреслити особливості роботи редакції програми «Сніданок з 1+1» в умовах воєнного стану.

Зазначена мета передбачає розв'язання таких *завдань*: аналіз стану наукової проблеми в українському медіазнавстві, дослідження повноти джерельної бази, дослідження процесу адаптації ранкової програми до умов роботи під час воєнного стану.

Об'єкт дослідження – діяльність ранкової програми «Сніданок з 1+1» у період початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

Предмет – тенденції функціонування ранкової програми «Сніданок з 1+1» в умовах воєнного стану.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період із 24.02.2022 до 31.05.2022 рр.

Війна передбачає безліч викликів для різних аспектів суспільного життя, включаючи медіа. Ранкові шоу, які раніше асоціювалися переважно з легкістю, розважальним контентом та позитивом, не можуть оминати реальність і страшні наслідки війни, яка охопила усю країну. Відтак, аби зберегти аудиторію, залишитися актуальними та зрозумілими глядачу – внесення змін у формат, пріоритетність тем та верстку програми неминучі.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше здійснена спроба опису реформатування роботи редакції ранкового інформаційно-розважального проєкту «Сніданок з 1+1» до роботи в умовах воєнного стану.

Ранкова програма «Сніданок з 1+1» виходить у ефір з 31 березня 1997 року і донині. 2010 року програма оновила формат та виходить у прямому ефірі 5 разів на тиждень. Це абсолютний рекорд на українському телебаченні серед ранкових проєктів за тривалістю існування. За цей час «Сніданок з 1+1» став важливою частиною життя багатьох людей. Після початку повномасштабної війни, у описі програми на офіційному сайті 1+1, на перше місце винесли новини, далі у пріоритетності тем йдуть поради від профільних спеціалістів, включення зірок та українців, які роблять усе задля перемоги нашої країни. Наразі програма виходить у ефір по буднях із 6:30 до 9:30 на телеканалі «1+1 Україна». Серед рубрик – «Головне на ранок» (актуальні новини із різних куточків України), «Актуальна тема» (обговорення найголовніших тем дня), «Уроки історії» (факти про ключові події минулого) та інші [7].

24 лютого 2024 року, коли росіяни почали повномасштабний наступ на територію України, програма «Сніданок з 1+1» припинила виходити у прямий ефір. Замість неї у ефірі з'явився телемарафон 1+1, одним із перших ведучих якого став Єгор Гордєєв – постійний ведучий ранкового шоу [8]. Однак, 5 березня, ранкова програма повернулася у ефір на своїй сторінці у YouTube [9]. Це давало можливість глядачам переглядати програму у зручному для них місці маючи доступ до інтернету. Наступного дня, проєкт можна було побачити і на телеканалі ТЕТ, що входить до медіаконгломерату «1+1 Media». Однак ведучі змінили свій графік роботи та оновили

склад. В ефір виходили ті, кому дозволяла це робити безпекова ситуація. Замість звичних двох ведучих, у студії почали працювати трійки. Одна із перших: Єгор Гордєєв, Людмила Барбір та Ігор Циганик. У зв'язку із загрозою життю і здоров'ю, більшість команди Сніданку перемістилася у більш безпечні місця, та виїхала з Києва. Безпекова складова - стала пріоритетним чинником у роботі. Важливо зазначити, що за період російсько-української війни, з 2014 до 2024 року, в Україні загинуло 83 медійники[10]. Відтак, монтаж відеоконтенту, написання сценаріїв, новин та їхнє редагування здійснювалося переважно у віддаленому режимі із безпечних місць. Попри це, у столиці, за власним бажанням, залишалися працювати кореспонденти, оператори та водії, які здійснювали прямі включення та займалися зйомкою сюжетів на місцях подій. Кожен із них забезпечувався бронезилетом та каскою, а згодом міг пройти курс першої домедичної допомоги. Телекомпанія надавала можливість цілодобового перебування працівників в укритті. Через дефіцит продуктів харчування та підвищений попит на них [11], медійникам проновули безкоштовне разове харчування у будівлі телеканалу.

Час виходу програми у ефір напряму залежав від рішення Київської міської військової адміністрації, яка визначала межі комендантської години. На момент повернення Сніданку в ефір, у столиці діяли обмеження з пересування вулицями для цивільного населення з 20:00 до 7:00 [12]. Відтак програма, починаючи із 4 березня, виходила в ефір з 10:00 до 13:00 години, що давало можливість працівникам завчасно добратися на роботу та підготувати усі необхідні матеріали для програми. У дні, коли комендантська година тривала добу та більше [13] – програма в ефір не входила, адже пересування вулицями було заборонене міською владою та несло небезпеку для життя і здоров'я людей. До початку повномасштабної війни програма виходила в ефір 5 днів на тиждень. Однак після повернення на телеекрани у березні, ефіри продовжили і на вихідні дні, що дозволило не пропускати суспільно важливі події. Важливо зазначити, що під час повітряних тривог та відповідно загрози обстрілів, кореспонденти програми не виходили у прямий ефір, а випускова група та ведучі програми переміщалися до укриття, перериваючи трансляцію. Згодом команда проєкту та керівництво телеканалу знайшли технічне рішення проблеми та організували студію в укритті телекомпанії, яка дозволяла програмі виходити в ефір під час загроз ракетної атаки.

З початку повномасштабної війни програма збільшила кількість новинних сегментів. Одразу після вітання ведучі озвучували зведення Генерального штабу ЗСУ, останні новини пов'язані з військовими діями, показували та обговорювали прогнози військових експертів. Крім цього, у програмі збільшилася кількість сегментів присвячених психологічному здоров'ю населення, порад з подолання стресу та тривог викликаних внаслідок війни. Фокус актуальних тем змістився у бік волонтерської діяльності та історій людської солідарності, що сприяли

формуванню почуття єдності і нерідко мали чіткі інструкції, як можна допомогти іншим цивільним людям та військовим.

Задля кращого інформування аудиторії, редакція програми змінила підходи до прямих включень експертів та інших гостей. У березні 2022 року вони виходили в ефір не тільки за допомогою відеозв'язку чи наживо зі студії, а і долучалися до програми за допомогою телефонного зв'язку. Усе, зокрема через відсутність інтернету в укриттях та на окремих територіях, де могли перебувати експерти.

Важливою складовою програми стала її інтерактивність. Ведучі, протягом ефіру, використовували соціальні мережі задля оперативного зворотного зв'язку та реагували на коментарі глядачів.

Важливо зазначити, що у період з 24 березня до 31 травня 2022 року Індустріальний телевізійний комітет припинив надавати дані вимірювань телеаудиторії. Усе, зокрема через припинення функціонування рекламного ринку та неможливість використання цих даних для комерційних потреб [13]. Тож виміряти кількість глядачів програми на телеканалі ТЕТ було неможливо. Однак прямий ефір на сторінці програми «Сніданок з 1+1» у YouTube щодня дивилися близько 15 тисяч людей.

Повномасштабна війна змінила робочі процеси в медіа, які існували до 24 лютого 2022 року та змусила адаптуватися під нові умови існування на ринку. Аби залишатися актуальними і зрозумілими глядачу ЗМІ мають реагувати на глобальні зміни у суспільстві та масштабні події. Ранкова програма «Сніданок з 1+1» не стала винятком. На початку повномасштабної війни, створивши належні безпекові умови для працівників, програма продовжила виходити в ефір. Попри віддалену роботу більшості працівників вдалося налагодити ефективну систему взаємодії та обміну інформацією. Важливою складовою роботи стала гнучкість та адаптивність до зовнішніх чинників, таких як загроза обстрілів чи обмеження пересування вулицями під час комендантської години. Зміна контентної складової дозволила глядачам залишатися в курсі головних подій, отримувати психологічну підтримку за рахунок фахових експертів та історій людей. Підсилила інтерес до програми наявність зворотнього зв'язку за допомогою соцмереж. Тож програма «Сніданок з 1+1» стала не тільки розважальним шоу, а і важливим інтерактивним джерелом інформації для глядачів у період найбільшої невизначеності на початку повномасштабної війни Росії проти України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Посібник з безпеки для журналістів. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381168>.
2. Земляна І. Журналіст і (НЕ) безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах. URL: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:kBqUA->

pk958J:<https://imi.org.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Zhurnalist-inebezpeka.pdf+&cd=1&hl=uk&ct=clnk&gl=ua#:~:text=https%3A//imi.org.ua/wp%2Dcontent/uploads/2017/06/Zhurnalist%2Di%2Dnebezpeka.pdf>.

3. Кость С. Журналістика і війна. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/1-414-book_9_03_2016.pdf

4. Брезгунова Л. Безпека журналіста під час роботи в зоні конфлікту URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/bezpeka-zhurnalista-pid-chas-roboti-v-zoni-konfliktu/>

5. Воєнні злочини та їх документування. URL: <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/voynni-zlochyny-ta-yih-dokumentuvannya/>

6. Документування воєнних злочинів. URL: <https://t4pua.org/1200>

7. Сніданок з 1+1. URL: <https://1plus1.ua/snidanok-z-1-1>

8. Чим «Плюси» наповнюють свою сітку мовлення сьогодні та на який преміальний контент варто очікувати глядачам. URL: <https://1plus1.ua/novyny/cim-plusi-napovnuut-svou-sitku-movlenna-sogodni-ta-na-akij-premialnij-kontent-varto-ocikuvati-glادacam>

9. «Сніданок на 1+1» тепер виходить на ютубі та каналі ТЕТ. URL: <https://detector.media/infospace/article/197240/2022-03-07-snidanok-na-11-teper-vykhodyt-na-yutubi-ta-kanali-tet/>

10. Луцюк Л. ІМІ: 83 медійники загинули за 10 років Російсько-Української війни. URL: <https://imi.org.ua/news/imi-83-medijnyky-zagynuly-za-10-rokiv-rosijsko-ukrayinskoyi-vijny-i60578>

11. Савицький О. Київ - особливості харчових закупів під час війни. URL: <https://www.dw.com/uk/kyiv-osoblyvosti-kharchovykh-zakupiv-pid-chas-viiny/a-61103262>

12. У Києві комендантська година на вихідні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-kyiv/3420208-u-kievi-komendantska-godina-na-vihidni-zalisaetsa-bez-zmin-z-2000-do-0700.html>

13. У Києві в середу комендантська година діятиме весь день URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-kyiv/3430159-u-kievi-z-2000-15-berezna-do-700-17-berezna-zaprovadzuetsa-komendantska-godina.html>

14. Сергієнко І., Білоскурський О. URL: <https://detector.media/rinok/article/198824/2022-05-02-istoriya-vymiryuvannya-televizijnoi-audytorii-v-ukraini-chastyna-chetverta/>